[2024] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1077 : 2024 ਆਈਐਨਐਸਸੀ 544

ਐੱਸ. ਤਿਰੂਪਤੀ ਰਾਓ

ਬਨਾਮ

ਐਮ. ਲਿੰਗਮਈਆ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2024 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 7920-7921)

22 ਜੁਲਾਈ 2024

[ਸੰਜੀਵ ਖੰਨਾ ਅਤੇ ਦੀਪਾਂਕਰ ਦੱਤਾ,* ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

1. ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ, ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ?

2. ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ, ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਅਪਮਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ?

ਸਿਰਲੇਖ†

ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ - ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 - ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਇੱਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ, ਇਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਸਮੀਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਰੂਪ ਅਤੇ ਸੀਮਾ - ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ:

ਸਥਿਤ: ਸਮੀਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਮੀਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਰਡਰ XLVII ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 114 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤੱਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਨ - ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚਲੀਆਂ ਸਖ਼ਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਐਕਸ ਡੈਬਿਟੋ ਜੈਸਟੀਆ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। [ਪੈਰਾ 11, 12]

ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ - ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 - ਆਰਡਰ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹੈ - ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਗਲਤੀ ਸਵੈ-ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ:

*ਲੇਖਕ

ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ: ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਵੇਗਾ - ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਣ ਲਈ, 'ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਗਲਤੀ' ਦੇ ਪ੍ਰਿਜ਼ਮ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਨਾ ਤਾਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਖਿੱਚੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਤਰਕ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਯੋਗਤਾ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ - ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਗਲਤੀ ਸਵੈ-ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ - ਜਿੱਥੇ, ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਦੋ ਰਾਏ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਰਾਏ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 20, 25]

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ - ਧਾਰਾ 129 ਅਤੇ 215 - ਅਪਮਾਨ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ - ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ:

ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ: ਅਪਮਾਨ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਹੈ - ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਧਾਰਾ 129 ਅਤੇ 215 ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ - ਇਹ ਇੱਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 28, 29]

ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਐਕਟ - ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇਰੀ ਦੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪਾਬੰਦ ਫਰਜ਼ - ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਬੇਅਦਬੀ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ:

ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ: ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇਰੀ ਦੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪਾਬੰਦ ਫਰਜ਼ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ/ਸਮੀਖਿਆ/ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ - ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਿਸ ਵਿਰੁੱਧ ਬੇਅਦਬੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਬੇਅਦਬੀ ਲਈ ਨਿਯਮ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣਾ ਉਪਾਅ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਬੇਅਦਬੀ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਹੁਕਮ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵੀ ਤਿੰਨ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਐਕਟ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 39, 40]

ਐੱਸ. ਤਿਰੂਪਤੀ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਐਮ. ਲਿੰਗਮਈਆ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਐਕਟ - ਬੇਅਦਬੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ - ਬੇਅਦਬੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਯਤਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਨ, ਮਾਣ ਅਤੇ ਵੱਕਾਰ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ:

ਸਮਾਯੋਜਿਤ: ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ, ਜੋ ਬੇਅਦਬੀ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਨੂੰ ਸਰਗਰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ - ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲੈਣੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਵੇਕ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਬੇਅਦਬੀ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਉਸ ਲਾਭ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ (ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਸ ਮੂਲ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਧਿਰ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬੇਅਦਬੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ) ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕਥਿਤ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਨ, ਮਾਣ ਅਤੇ ਵੱਕਾਰ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 45, 46]

ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਐਕਟ - ਧਾਰਾ 20 - ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ - ਆਰਡਰ VII ਨਿਯਮ 6 - ਬੇਅਦਬੀ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੀ ਮੁਆਫ਼ੀ ਬੇਅਦਬੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਲਈ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਚੁਣ ਸਕਦਾ:

ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ: ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪਮਾਨ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਜੋ ਕਿ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਲਈ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਚੁਣ ਸਕਦਾ - ਕਾਨੂੰਨ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਥਿਤ ਅਪਮਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਇੱਕ ਖਾਸ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ; ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਾਰਵਾਈ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ, ਭਾਵੇਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪਮਾਨ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਇੱਕ ਢੁਕਵੇਂ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਉਸ ਧਿਰ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਆਰਡਰ VII ਨਿਯਮ 6, ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਤੋਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਹ ਆਧਾਰ ਦਿਖਾ ਕੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਛੋਟ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਛੋਟ ਦੇਣ ਲਈ ਆਰਡਰ VII ਨਿਯਮ 6, ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅੰਤਰੀਵ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ

ਅਪਮਾਨ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਅਦਾਲਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਛੋਟ ਦਾ ਲਾਭ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਧਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 55]

ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਐਕਟ - ਧਾਰਾ 20 - ਬੇਅਦਬੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ - ਇਸਦੀ ਵਿਆਖਿਆ - ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ:

ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ: ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਦਾਅਵਿਆਂ, ਜੋ ਕਿ "ਨਿਰੰਤਰ ਗਲਤ/ਉਲੰਘਣਾ/ਅਪਰਾਧ" ਵਜੋਂ ਛੁਪੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 20 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜੋ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ - ਬੇਅਦਬੀ ਇੱਕ ਖਾਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ, ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬੀਤਣ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ - ਭਾਵੇਂ ਬੇਅਦਬੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਖਾਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਕਿ ਬੇਅਦਬੀ ਜਾਰੀ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਲਈ ਆਪਣਾ ਸਮਾਂ ਚੁਣਨ ਲਈ ਅਣਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। [ਪੈਰਾ 56]

ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਇਕਹਿਰਾ ਅਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਕਾਰਨ - ਅੰਤਰ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ:

ਮੌਜੂਦ: ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕਾਰਜ ਅੰਤਿਮ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਇਕਹਿਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਗਲਤ ਕਾਰਜ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਗਲਤ ਕਾਰਜ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਦੀ ਦੁਹਰਾਓ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਕਾਰਨ ਹੋਵੇਗਾ - ਨਾ ਤਾਂ ਨਿਰੰਤਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਉਲੰਘਣਾ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਗਲਤ ਜਾਂ ਰੁਕ-ਰੁਕ ਕੇ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦੀ ਹੈ; ਸਗੋਂ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਤੱਤ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 74,75]

ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੈਕਸਿਮ - ਸੈਕੰਡਮ ਅਲੇਗਾਟਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਬੇਟ - ਅਦਾਲਤ ਸਿਰਫ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੀ ਹੈ - ਭਾਵੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ "ਗਲਤ/ਉਲੰਘਣ/ਅਪਰਾਧ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ" ਦਾ ਇੱਕ ਬਿੰਦੂ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸਨੂੰ ਮਸ਼ੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ:

ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ: ਅਦਾਲਤ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਜੋ ਕਦੇ ਵੀ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਜਿਹਾ ਸਿਧਾਂਤ ਬੁਨਿਆਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੈਕਸਿਮ ਸੈਕੰਡਮ ਅਲੇਗਾਟਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਭਾਵ, ਅਦਾਲਤ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇਗੀ - "ਲਗਾਤਾਰ ਗਲਤ/ਉਲੰਘਣ/ਅਪਰਾਧ" ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਤੱਥਾਂ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਸਹਿਣ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ - ਕਾਨੂੰਨ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਨੁਕਤਾ ਮੁੱਦਈ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਭਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜੇ ਅਸਥਿਰ ਹੋਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਇੱਕ ਬਿਲਕੁਲ ਨਵਾਂ ਕੇਸ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ "ਗਲਤ/ਉਲੰਘਣਾ/ਅਪਰਾਧ" ਦਾ ਕੋਈ ਨੁਕਤਾ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸਨੂੰ ਮਸ਼ੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ; ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਅਪਮਾਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਅਰਧ-ਅਪਰਾਧਿਕ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹੌਲੀ ਅਤੇ ਸੁਚੇਤ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ "ਗਲਤ/ਉਲੰਘਣਾ/ਅਪਰਾਧ" ਹੋਇਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 71, 72]

ਕੇਸ ਲਾਅ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਪੱਲਵ ਸੇਠ ਬਨਾਮ ਕਸਟੋਡੀਅਨ [2001] ਪੂਰਕ 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 387: (2001) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 549; ਕਮਲੇਸ਼ ਵਰਮਾ ਬਨਾਮ ਮਾਇਆਵਤੀ [2013] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 25: (2013) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 320; ਮੋਰਨ ਮਾਰ ਬੈਸੇਲੀਓਸ ਕੈਥੋਲਿਕਸ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੋਸਟ ਰਿਲੇਵੈਂਟ ਮਾਰ ਪੌਲੋਸ ਐਥੇਨਾਸੀਅਸ [1955] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 520 ਏਆਈਆਰ 1954 ਐਸ.ਸੀ. 526; ਰਾਜ (ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਖੇਤਰ) ਬਨਾਮ ਕੇ.ਐਲ. ਰਾਠੀ ਸਟੀਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ [2024] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 949: 2024 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 1090; ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕਮਲ ਸੇਨਗੁਪਤਾ [2008] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 4: (2008) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 612; ਅਰਿਬਮ ਤੁਲੇਸ਼ਵਰ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਅਰਿਬਮ ਪਿਸ਼ਾਕ ਸ਼ਰਮਾ (1979) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 389; ਮੀਰਾ ਭਾਣਜਾ ਬਨਾਮ ਨਿਰਮਲਾ ਕੁਮਾਰੀ ਚੌਧਰੀ [1994] ਪੂਰਕ 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 503: (1995) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 170; ਆਰ.ਐਲ. ਕਪੂਰ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ [1972] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 417: (1972) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 651; ਅਲੀਗੜ੍ਹ ਮਿਉਂਸਪਲ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਏਕਾ ਟਾਂਗਾ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ (1970) 3 ਐਸਸੀਸੀ 98; ਝਾਰੇਸ਼ਵਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਲ ਬਨਾਮ ਤਾਰਕ ਨਾਥ ਗਾਂਗੁਲੀ [2002] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 913: (2002) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 352; ਮੁੜ: ਵਿਨੈ ਚੰਦਰ ਮਿਸ਼ਰਾ [1995] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 638: (1995) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 584; ਐਲ.ਪੀ. ਮਿਸ਼ਰਾ (ਡਾ.) ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (1998) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 379; ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਅਗਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਨੀਰਜ ਕੁਮਾਰ [2013] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 457: (2014) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 602; ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ [2024] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 211: (2024) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1; ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਜੈਸਵਾਲ ਬਨਾਮ ਡੀ.ਕੇ. ਮਿੱਤਲ [2000] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1064:

(2000) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 171; ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਬਨਾਮ ਏ.ਵੀ. ਕੋਟੇਸ਼ਵਰ ਰਾਓ, 1984 ਅਪਰਾਧਿਕ ਐਲ.ਜੇ. 1171; ਕਰਨਾਟਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਵਾਈ.ਕੇ. ਸੁਬਾਨਾ, 1989 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਕਾਰ 404; ਆਰਥਰ ਬ੍ਰੈਨਵੈੱਲ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਇੰਡੀਅਨ ਫਾਈਬਰਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ, 1993 (2) ਸੀਐਲਜੇ 182; ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਕਰਨਾਟਕ ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਸੀ. ਮੁਦੈਆ [2007] 9 ਐਸਸੀਆਰ 784: (2007) 7 ਐਸਸੀਸੀ 689; ਹਡਸਨ ਬਨਾਮ ਹੈਡਕਿਨਸਨ, 1952 (2) ਆਲ ਈਆਰ 567; ਐਕਸ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਮੋਰਗਨ ਗ੍ਰੈਂਪੀਅਨ ਲਿਮਟਿਡ, 1990 (2) ਆਲ ਈਆਰ 1; ਇਨ ਦ ਮੈਟਰ ਆਫ਼ ਅਨਿਲ ਪੰਜਵਾਨੀ [2003] 3 ਐਸਸੀਆਰ 1179: (2003) 7 ਐਸਸੀਸੀ 375; ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਕਿਸ਼ੋਰ ਯਾਦਵ [1997] 2 ਐਸਸੀਆਰ 429: (1997) 3 ਐਸਸੀਸੀ 11; ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕਾਰਤਿਕ ਚੰਦਰ ਦਾਸ [1996] ਪੂਰਕ 2 ਐਸਸੀਆਰ 373: (1996) 5 ਐਸਸੀਸੀ 342; ਮਕਬੂਲ ਅਹਿਮਦ ਬਨਾਮ ਓਂਕਾਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ, ਏਆਈਆਰ 1935 ਪੀਸੀ 85; ਨੈਸ਼ਨਲ ਕੋਲਾ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਗੈਲੀ [1958] 1 ਸਾਰੇ ਈ.ਆਰ. 9; ਬਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਾਵਲਰਾਮ ਪੁਜਾਰੀ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਗਿਆਨੇਸ਼ਵਰ ਮਹਾਰਾਜ ਸੰਸਥਾਨ [1959] ਪੂਰਕ 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 476: ਏਆਈਆਰ 1959 ਐਸ.ਸੀ. 798; ਐਮ. ਸਿੱਦੀਕ ਬਨਾਮ ਸੁਰੇਸ਼ ਦਾਸ (2020) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1; ਮੇਘਮਾਲਾ ਬਨਾਮ ਜੀ ਨਰਸਿਮਹਾ ਰੈਡੀ [2010] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 47: (2010) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 383; ਕੇ. ਜੈਰਾਮ ਬਨਾਮ ਬੀ.ਡੀ.ਏ. (2022) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 815- ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਫਰਮ ਗਣਪਤ ਰਾਮ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਕਾਲੂ ਰਾਮ [1989] ਪੂਰਕ 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 223: (1989) ਪੂਰਕ 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 418 - ਵੱਖਰਾ।

ਐੱਸ.ਪੀ. ਚੇਂਗਲਵਰਾਇਆ ਨਾਇਡੂ ਬਨਾਮ ਜਗਨਨਾਥ [1993] ਪੂਰਕ 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 422: (1994) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 - ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ; ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਮਾਣਹਾਨੀ ਐਕਟ, 1971; ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ, 1908

ਕੀਵਰਡਸ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਸਮੀਖਿਆ; ਸਮੀਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ; ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਾਣਹਾਨੀ; ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮਾਣਹਾਨੀ; ਗਲਤ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ।

ਕੇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2024 ਦਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 7920-7921

2020 ਦੇ ਆਰ.ਆਈ.ਏ. ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 3 ਵਿੱਚ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 27.04.2022 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

2024 ਦੇ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 7922-7923

ਐੱਸ. ਤਿਰੂਪਤੀ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਐਮ. ਲਿੰਗਮਈਆ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ੀ

ਸੀ. ਐਸ. ਵੈਦਿਆਨਾਥਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਮੈਸਰਜ਼ ਵੈਂਕਟ ਪਲਵਾਈ ਲਾਅ ਐਸੋਸੀਏਟਸ, ਵਿਨਾਇਕ ਗੋਇਲ, ਗੁਨਲਨ, ਨਿਤੀਸ਼ ਰਾਜ, ਵਿਨੀਤ ਜਾਰਜ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇਵੀਨਾ ਸਹਿਗਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਰਣਜੀਤ ਕੁਮਾਰ, ਨੀਰਜ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਵਿਪਿਨ ਸਿੰਘੀ, ਸੀ ਏ ਸੁੰਦਰਮ, ਆਰ ਆਨੰਦ ਪਦਮਨਾਭਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਐਸ. ਉਦੈ ਕੁਮਾਰ ਸਾਗਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬੀਨਾ ਮਾਧਵਨ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ, ਤੁਸ਼ਾਰ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਸੀਨਾ ਐਲਿਜ਼ਾਬੈਥ ਜੋਸੇਫ, ਰਾਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਚੌਧਰੀ, ਈ ਵੈਂਕਟਾ ਸਿਧਾਰਥ, ਏ. ਭਾਸਕਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰੁਚੀ ਆਰੀਆ, ਆਦਿਤ ਮੇਮਨ, ਆਰ. ਸ਼ਰਤ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰੁਚੀ, ਸ਼ਵੇਤਾਂਕ ਸੈਲਕਵਾਲ, ਮਯੰਕ ਸੂਰਯਨ, ਸ਼ਸ਼ੀ ਭੂਸ਼ਣ ਕੁਮਾਰ, ਜੀ. ਸੇਸ਼ਾਗਿਰੀ ਰਾਓ, ਗੈਚਾਂਗਪੂ ਗੰਗਮੇਈ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਸ਼ਾ ਪਾਂਡੇ, ਮੈਤ੍ਰੇਯਾ ਮਹਲੇ, ਯਮਯੰਗਰ ਲੋਂਗਕੁਮਾਰ, ਐਡਵ. ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ / ਹੁਕਮ

ਨਿਰਣਾ

ਦੀਪਾਂਕਰ ਦੱਤਾ, ਜੇ.

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2024

[2022 ਦੇ ਐਸਐਲਪੀ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 19647-48 ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਣਾ]

ਛੁੱਟੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ।

2. ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2022 ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ[1] ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਐਲਪੀਏ 1/2018 ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਆਈ.ਏ. ਨੰਬਰ 1/2020 ਅਤੇ ਸੀਏ33/20173 ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਆਈ.ਏ. ਨੰਬਰ 3/2020 ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਨੇ ਸਮੀਖਿਆ ਅਧੀਨ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਇਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਅਪਮਾਨ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

3. ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਾਦ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਅਤੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੁੜੇ ਸਮੂਹ ਤੋਂ ਉੱਭਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਣਗਿਣਤ ਧਿਰਾਂ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਅਤੇ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੋਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ ਇੱਥੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

[1]ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

[2]ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

[3]ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

1. ਨਵਾਬ ਮੋਇਨ-ਉਦ-ਦੌਲਾ ਬਹਾਦੁਰ ਦੀ ਧੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਲਤਾਨਾ ਜਹਾਂ ਬੇਗਮ ਨੇ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਿਟੀ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੂਲ ਮੁਕੱਦਮਾ 130/19534 (ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ 07/1958 ਵਜੋਂ ਮੁੜ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ) ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ 'ਅਸਮਾਨ ਜਾਹੀ ਪੈਗਾਹ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

II. 6 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1959 ਨੂੰ, ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਮੁੱਢਲਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਸ਼ਡਿਊਲ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਰਾਏਦੁਰਗ ਪਿੰਡ।5

III. ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 48, ਭਾਵ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਕੱਤਰ, ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਰਾਜ ਵਿਰੁੱਧ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਖਾਰਜ ਹੋ ਗਿਆ।

IV. ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਲੰਬਿਤ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ, ਨਵਾਬ ਮੋਇਨ-ਉਦ-ਦੌਲਾ ਬਹਾਦਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨਵਾਬ ਜ਼ਹੀਰ ਯਾਰ ਜੰਗ ਨੇ ਨਾਜ਼ਿਮ-ਏ-ਅਤਿਆਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਜਾਗੀਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਨਾਜ਼ਿਮ-ਏ-ਅਤਿਆਤ ਨੇ 28 ਅਕਤੂਬਰ, 1968 ਦੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਸਨਦ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੈਗਾਹ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ।

V. ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਨਾਜ਼ਿਮ-ਏ-ਅਤਿਆਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਮਾਲੀਆ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ 29 ਦਸੰਬਰ, 1976 ਦੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

VI. ਇਸ ਦੌਰਾਨ, 01 ਅਕਤੂਬਰ, 2003 ਨੂੰ, ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਡਿਕਰੀ ਧਾਰਕਾਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕੁਝ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਘੱਟ ਜਾਂ ਘੱਟ ਐਕਟ 143.00 ਗੁੰਟਾ ਮਾਪਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਥੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਸਾਈਨਮੈਂਟ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ।

VII. 26 ਦਸੰਬਰ, 2003 ਨੂੰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਸ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 46 ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਘੱਟ ਜਾਂ ਘੱਟ

[4]ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

[5]ਸ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਏਕੜ 84.30 ਗੁੰਟਾ ਮਾਪਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਡਿਕਰੀ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ।

VIII. ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਡਿਕਰੀਟਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਦੇ ਇੰਤਕਾਲ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜੋ ਅਸਫਲ ਸਾਬਤ ਹੋਈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 1729/2009 ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਕੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ, ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਡਿਕਰੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇੰਤਕਾਲ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਇੱਕ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮਾਮਲੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 581/2009 ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

IX. 05 ਮਾਰਚ, 2009 ਨੂੰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਦੋਵਾਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਕੀਤਾ:

"ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 26.12.2003 ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 1409 ਆਫ਼ 2003 ਵਿੱਚ ਸੀ.ਐਸ. ਨੰਬਰ 7 ਆਫ਼ 1958 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅੰਸ਼ਕ ਅੰਤਿਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਕਦਮਾਂ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਕਦਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਫ਼ਰਮਾਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਮਾਨ ਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦਾ ਇੰਤਕਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਧਿਰਾਂ ਤੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਖਰੀਦਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਵਾਂ ਦੇ ਇੰਤਕਾਲ ਲਈ ਵੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਫ਼ਰਮਾਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖਾਸ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸੀ, ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਕਦਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿਰਫ਼ (ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ) ਵਿੱਚ ਇੰਤਕਾਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਕੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿੰਦਾ ਰੱਖਣਾ (ਲੋੜ ਹੈ)।

ਇਸ ਲਈ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਡਿਪਟੀ ਕੁਲੈਕਟਰ / ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ, ਸੇਰੀਲਿੰਗਮਪਲੀ ਮੰਡਲ, ਰੰਗਾ ਰੈਡੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ, ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 1409 ਆਫ਼ 2003 ਵਿੱਚ 1958 ਦੇ ਸੀ.ਐਸ.ਨੰਬਰ 7 ਵਿੱਚ 26.12.2003 ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪਰਿਵਰਤਨ ਲਾਗੂ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਕਦਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਖਰੀਦਦਾਰ ਆਪਣੇ ਉਪਾਅ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।"

[6]ਡਿਕਰੀਟਲ ਜਾਇਦਾਦ

[7]ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

X. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੱਕ ਸਈਅਦ ਅਜ਼ੀਜ਼ੁੱਲਾ ਹੁਸੈਨੀ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 581/2009 ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 18 ਅਗਸਤ 2009 ਦੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ, 05 ਮਾਰਚ, 2009 ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਧਿਆ:

"ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਡਿਪਟੀ ਕੁਲੈਕਟਰ/ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ, ਸ਼੍ਰੀਲਿੰਗਮਪੱਲੀ ਮੰਡਲ, ਰੰਗਾ ਰੈਡੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੱਗੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, 2009 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 581 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 05-03-2009 ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਸੋਧਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਡਿਪਟੀ ਕੁਲੈਕਟਰ/ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ, ਸ਼੍ਰੀਲਿੰਗਮਪੱਲੀ ਮੰਡਲ, ਰੰਗਾ ਰੈਡੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਯਾਨੀ ਸਈਦ ਅਜ਼ੀਜ਼ਉੱਲਾ ਹੁਸੈਨੀ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗਾ।"

XI. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ) ਨੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵਿਚਕਾਰ, 05 ਮਾਰਚ, 2009 ਦਾ ਹੁਕਮ ਅੰਤਿਮ ਅਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਬਣ ਗਿਆ।

XII. ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਦੀ ਇੰਤਕਾਲ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ 10 ਫਰਵਰੀ, 2014 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਾਣਹਾਨੀ ਕੇਸ 217/20148 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ।

XIII. ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ, 04 ਅਕਤੂਬਰ, 2017 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਰਾਜ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇੰਤਕਾਲ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣਾ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਗਲਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸਾਧਾਰਨ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ 1500/- ਰੁਪਏ (ਕੇਵਲ ਪੰਦਰਾਂ ਸੌ ਰੁਪਏ) ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵੀ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ।

[8]ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

XIV. ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ (i) ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਾਣਹਾਨੀ ਅਪੀਲ 33/2017,9 ਅਤੇ (ii) ਡਿਕਰੀਟਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਨਾਮ ਦੇ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੱਤਰ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ 01/2018, 10।

XV. "ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ," ਨੇ 16 ਅਗਸਤ, 2018 ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ, ਦੋਵਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਦੋ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਚੁਣੌਤੀ ਅਧੀਨ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ (i) ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਐਕਟ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਇੰਤਕਾਲ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਗਲਤ ਨਹੀਂ; ਅਤੇ (ii) ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਡਿਕਰੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੋਈ ਵੀ ਡਿਕਰੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਤਰਕਪੂਰਨ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਇੱਕ ਡਿਕਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਾਲੀਆ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਇੰਤਕਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜੋ ਇਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਡਿਕਰੀ ਦੇ ਬਲ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੰਤਕਾਲ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਮੰਗਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ, ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਧੋਖਾਧੜੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

XVI. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ 16 ਅਗਸਤ, 2018 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਸਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। 29 ਅਕਤੂਬਰ, 2018 ਦੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 08 ਜਨਵਰੀ, 2019 ਦੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ 13 ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

XVII. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ 16 ਅਗਸਤ, 2018 ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ (ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਮਾਣਹਾਨੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ) ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ।

[9]ਅਪਮਾਨ ਅਪੀਲ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

[10]ਪੱਤਰ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

[11]ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਮੂਲ), ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

[12] ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਸੀ)) 24646-24647/2018

XVIII. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ' ਨੇ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ।

ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼

4. ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਸਮੀਖਿਆ) ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ।

4.1 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਰਾਜ ਨੂੰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪੂਰਵਜਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨ ਇਸਦੀ ਹੈ। ਰਾਜ ਨੇ 26 ਦਸੰਬਰ, 2003 ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਓਐਸਏ (ਸੀਨੀਅਰ) ਨੰਬਰ 2116/2011 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ 24 ਅਗਸਤ, 2011 ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਇਸ ਨਿਰੀਖਣ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਖਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

4.2 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਐਸਚੀਟਸ ਅਤੇ ਬੋਨਾ ਵੈਕੈਂਟੀਆ ਐਕਟ, 1974 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਐਸਚੀਟ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਵਿਸ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਰਾਜ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ 'ਪੂਰਨ ਸਿਰਲੇਖ' ਅਤੇ 'ਐਸਚੀਟ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ' ਦੀਆਂ ਆਪਸੀ ਅਸੰਗਤ ਦਲੀਲਾਂ ਲੈਣ ਲਈ ਤਾੜਨਾ ਮਿਲੀ।

4.3 ਰਾਜ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਭੌਤਿਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਬਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਗੰਦੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਸਟੈਂਡ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

4.4 ਰਾਜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਐਕਟ, 197115 ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪਮਾਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਜਿਤ ਸੀ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਰਿੱਟ ਕਾਰਵਾਈ ਨਿਯਮ, 1977 ਦੇ ਨਿਯਮ 21 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 16 ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਸਮੀਖਿਆ) ਦੁਆਰਾ ਪੱਲਵ ਸੇਠ ਬਨਾਮ ਕਸਟੋਡੀਅਨ, 1" ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[13]ਆਰ.ਪੀ. (ਸੀ) 3973/2018

[14]ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਸਮੀਖਿਆ), ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਸਿਰਫ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ/ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਰਾਜ ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਬਾ ਕੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਪਮਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਜਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

4.5 ਕਥਿਤ ਅਪਮਾਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਸਮੀਖਿਆ) ਨੇ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਆਚਰਣ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਚੁੱਪੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਉਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਗੇ। ਪਰਿਵਰਤਨ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਗਲਤ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਹੱਤਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

4.6 ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਮੀਖਿਆ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡਾਂ, ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਮੋਜ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੱਕ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਿਰਫ ਹੱਤਕ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਪੂਰਵਗਾਮੀ-ਹਿੱਤ ਦੀ ਸਵੈ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਸਮੀਖਿਆ) ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 79 ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ, ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਇਸਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਪੂਰਵਗਾਮੀ-ਹਿੱਤ ਦੀ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਰਾਜ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੇ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ "ਨਵੇਂ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਾਮਲੇ ਜਾਂ ਸਬੂਤ" ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਲਈ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

4.7 ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਸਮੀਖਿਆ) ਨੇ 16 ਅਗਸਤ, 2018 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ 04 ਅਕਤੂਬਰ, 2017 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚਾਰ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

[15]ਐਕਟ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

[16]ਰਿੱਟ ਨਿਯਮ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

[17][2001] ਪੂਰਕ 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 387 : (2001) 7 ਐਸ.ਸੀ. ਸੀ. 549

[18] ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ., ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਬੇਨਤੀਆਂ

5. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਸੀ.ਐਸ. ਵੈਦਿਆਨਾਥਨ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ:

ਏ) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਸਮੀਖਿਆ) ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ।

ਬੀ) ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਸਮੀਖਿਆ) ਨੇ ਅਪਮਾਨ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਮੂਲ) ਦੇ ਤਰਕਪੂਰਨ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਅਧੀਨ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਲਈ ਆਪਣੇ ਤਰਕ ਨੂੰ ਬਦਲਦੇ ਹੋਏ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ; ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਇਸਨੇ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਬੈਠਾ ਹੋਵੇ।

ਸੀ.) ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਸਮੀਖਿਆ) ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਧੂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਬੇਲੋੜਾ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ।

ਡੀ) ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਸਮੀਖਿਆ), ਆਪਣੇ ਸਮੀਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪਰੇ ਗਿਆ। ਇਹ ਇੱਕ ਸਥਾਪਤ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਅਦਾਲਤ ਟਾਈਟਲ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਈ) ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਮੂਲ) ਨੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਆਦੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨਾਲ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਸੀ।

ਐੱਫ) ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟੇਬਲ ਡਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਜੀ) ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਮੂਲ) ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣਾ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

6. ਸ਼੍ਰੀ ਸੀ. ਏ. ਸੁੰਦਰਮ, ਇੱਕ ਵਿਚੋਲਗੀ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਜਿਸਨੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਕੀਤਾ, ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਸੀ. ਐਸ. ਵੈਦਿਆਨਾਥਨ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਸਮੀਖਿਆ) ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਸਮੀਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗਲਤੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਉਸਨੇ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ

ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਧਾਰਾ 114 ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ; ਇਸ ਲਈ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਸਮੀਖਿਆ) ਨੇ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਮੰਨਿਆ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਅਸਫਲ ਗਲਤ ਕੰਮਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ।

7. ਸ਼੍ਰੀ ਰਣਜੀਤ ਕੁਮਾਰ, ਸ਼੍ਰੀ ਨੀਰਜ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਪਿਨ ਸਾਂਘੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਆਰ. ਆਨੰਦ ਪਦਮਨਾਭਨ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ:

ਏ) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਾਫ਼ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ, ਅਪਮਾਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ, ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇੰਤਕਾਲ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪਮਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖੁਦ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕੀ ਗਈ ਸੀ।

ਬੀ) ਰਾਜ ਨੇ ਅਪਮਾਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਵਿਵਾਦ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ; ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਮੀਖਿਆ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕੋਈ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸੀ.) 1968 ਤੋਂ 2022 ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਪੂਰਨ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੌਰਾਨ, ਮਾਲੀਆ ਐਂਟਰੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੋਣ ਦਾ ਆਪਸੀ ਅਸੰਗਤ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ।

ਡੀ) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਮਨਘੜਤਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਜਦੋਂ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਧੂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ; ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹੁਣ ਅਜਿਹੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਈ) ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੋਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਈ ਆਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਪੂਰਵਗਾਮੀ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸਵੈ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

8. ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਸਾਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋ ਅੰਤਰ-ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਪਦੰਡ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸਨ। ਦੂਜਾ ਮੁੱਦਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 215 ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਰੂਲਜ਼ ਦੇ ਨਿਯਮ 21 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪਮਾਨ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਬਿੰਦੂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਲਈ ਮਿਆਦ। ਇਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋਏਗੀ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪਮਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਹੁਕਮ (ਮਿਊਟੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਸੀ; ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੀ 5 ਮਾਰਚ, 2009 ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸਿਵਲ ਅਪਮਾਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁੱਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਮੁੱਦਾ ਬਚ ਸਕੇਗਾ।

9. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਸਮੀਖਿਆ) ਨੇ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਮੂਲ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ। ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਹੋਰ ਵੀ ਭਿਆਨਕ ਆਧਾਰ ਹਨ, ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਡੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਆਉਣਗੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਫਲ ਹੋਣ ਨਾਲ ਉਠਾਏ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਬੇਕਾਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

10. ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਸਮੀਖਿਆ) ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ, ਇਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਕੁਝ ਮਾਲਕੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਵਾਧੂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਜੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮਾਲੀਆ ਬੋਰਡ ਦੇ 19 ਨਵੰਬਰ, 1959 ਦੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨ ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਇਨਾਮ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ। ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਸਿਰਫ਼ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਮੂਲ) ਦੁਆਰਾ 16 ਅਗਸਤ, 2018 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਮੂਲ) ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਵਾਧੂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਲਾਭ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਉਹ 04 ਅਕਤੂਬਰ, 2017 ਨੂੰ ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਸਮੀਖਿਆ) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਨਵੇਂ ਸਬੂਤ ਲੱਭੇ ਸਨ ਜੋ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਸੀਮਾ ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

11. ਸਮੀਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕੁਝ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਮੀਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਮੀਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਰਡਰ XLVII ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 114 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤੱਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਨ। ਕਮਲੇਸ਼ ਵਰਮਾ ਬਨਾਮ ਮਾਇਆਵਤੀ 19 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ:

[19] [2013] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 25 : (2013) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 320

"19. ਸਮੀਖਿਆ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਪੀਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਰਡਰ 47 ਨਿਯਮ 1 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

(ਸਾਡਾ ਜ਼ੋਰ)

12. ਕਿ ਕਿਸੇ ਆਰਡਰ ਜਾਂ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 114 ਅਤੇ ਆਰਡਰ XLVII ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜੋ ਉਸ ਵਿੱਚਲੀਆਂ ਸਖ਼ਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਐਕਸ ਡੈਬਿਟੇ ਜਸਟੀਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਇਹ ਮਾਮੂਲੀ ਹੈ।

13. ਸਮੀਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਹਨ; ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 1953 ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੇ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਾਦ, ਇਸਦੇ ਸਰੋਤ ਵਜੋਂ, ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਅਤੇ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਵਿਚਕਾਰ 2009 ਵਿੱਚ ਤਰਜੀਹੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੀਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ, ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸੀਪੀਸੀ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇੱਕ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

14. ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿਣ ਲਈ, ਸੀਪੀਸੀ ਦਾ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਤਿੰਨ ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ:

1) ਨਵੇਂ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਾਮਲੇ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਦੀ ਖੋਜ ਜੋ, ਉਚਿਤ ਮਿਹਨਤ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਡਿਕ੍ਰੀ ਪਾਸ ਹੋਣ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ; ਜਾਂ
2) ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਗਲਤੀ; ਜਾਂ
3) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਢੁਕਵੇਂ ਕਾਰਨ ਲਈ, ਜੋ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਆਧਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

15. ਮੋਰਨ ਮਾਰ ਬੈਸੇਲੀਓਸ ਕੈਥੋਲਿਕਸ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੋਸਟ ਰੈਵਰੈਂਡ ਮਾਰ ਪੌਲੋਸ ਐਥੇਨਾਸੀਅਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਤੀਜਾ ਆਧਾਰ - "ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ" ਦਾ ਅਰਥ

[20] [1955] 1 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 520 : ਏਆਈਆਰ 1954 ਐਸ ਸੀ 526

ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਆਧਾਰਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਰਾਜ (ਐਨਸੀਟੀ ਆਫ਼ ਦਿੱਲੀ) ਬਨਾਮ ਕੇ.ਐਲ. ਰਾਠੀ ਸਟੀਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ 21 ਦੇ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਤੀਜੇ ਆਧਾਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਆਧਾਰਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਾ ਲੰਘਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

16. ਕਿਉਂਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਸਮੀਖਿਆ) ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਨਵੇਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ: ਪਹਿਲਾਂ, ਕਿ ਨਵੇਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਉਸਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਇਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ ਜਦੋਂ ਡਿਕ੍ਰੀ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਮਿਹਨਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਇਹ ਕਿ ਨਵੇਂ ਸਬੂਤ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਆਦੇਸ਼/ਫਰਮਾਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਬੂਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਜਦੋਂ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋਰ ਹੁੰਦਾ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸਮੀਖਿਆ, ਜੇਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

17. ਜਦੋਂ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਆਧਾਰ ਨਵੇਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਦਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕਮਲ ਸੇਨਗੁਪਤਾ[22] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹੀ ਸਬੂਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਹਵਾਲਾ ਸਿੱਖਿਆਦਾਇਕ ਹੈ:

"21. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਨਵੇਂ ਮਾਮਲੇ ਜਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਢੁਕਵਾਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ਼ ਨਵੇਂ ਜਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਾਮਲੇ ਜਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਹੀ ਸਮੀਖਿਆ ਐਕਸ ਡੈਬਿਟੋ ਜਸਟੀਸ਼ੀਆ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਦਿਖਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਾਧੂ ਮਾਮਲਾ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਉਸਦੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਮਿਹਨਤ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਇਸਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।"

(ਜ਼ੋਰ ਸਾਡਾ)

18. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ

[21] [2024] 5 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 949 : 2024 ਐਸ ਸੀ ਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸ ਸੀ 1090

[22] [2008] 10 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 4 : (2008) 8 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 612

ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਤਰਕ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਾਂ।

19. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹਨਾਂ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ, ਜਿਸਦਾ ਫੈਸਲਾ 2003 ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਸਮੀਖਿਆ) ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਮੂਲ) ਦੇ 16 ਅਗਸਤ, 2018 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਪਮਾਨ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅੰਤਿਮ ਡਿਕਰੀ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਸਮੀਖਿਆ), ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਉਲਝਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ; ਇਪਗਡ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਇਸਨੇ ਦੋ ਕਾਰਵਾਈਆਂ (ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ) ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਆਧਾਰ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਣ। ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਖੋਜੇ ਗਏ ਵਾਧੂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਡਿਕਰੀ/ਆਰਡਰ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਬਣ ਸਕਦੇ ਸਨ ਪਰ, ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੋਈ ਮਾਇਨੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ ਸਨ, ਜਿਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਪਗਡ ਆਰਡਰ ਦੁਆਰਾ ਸੈਟਿੰਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ, ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ।

20. ਅਰੀਬਮ ਤੁਲੇਸ਼ਵਰ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਅਰੀਬਮ ਪਿਸ਼ਕ ਸ਼ਰਮਾ 23 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਮੀਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਿੱਧਾ ਆਵੇਗਾ।

21. ਮੀਰਾ ਭਾਂਜਾ ਬਨਾਮ ਨਿਰਮਲਾ ਕੁਮਾਰੀ ਚੌਧਰੀ, 24 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਰੀਬਮ ਤੁਲੇਸ਼ਵਰ ਸ਼ਰਮਾ (ਉਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਅਨੁਪਾਤ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਪੀਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਰਡਰ XLVII, ਨਿਯਮ 1 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਤੱਕ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ਼ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਦੇਖਣ 'ਤੇ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਵੇ, ਦੋ ਸੰਭਾਵਿਤ ਰਾਏ 'ਤੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਖਿੱਚੇ ਗਏ ਤਰਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਰੀਦਾਸ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਊਸ਼ਾ ਰਾਣੀ ਬਾਨਿਕ, 25 ਵਿੱਚ ਮੀਰਾ ਭਾਂਜਾ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਅਰਿਬਮ ਤੁਲੇਸ਼ਵਰ ਸ਼ਰਮਾ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੰਗ ਰੂਪ-ਰੇਖਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਮੀਖਿਆ

[23](1979) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 389

[24][1994] ਪੂਰਕ 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 503 : (1995) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 170

[25](2006) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 78

ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਦੇਸ਼ XLVII, ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਕਿਸੇ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਨੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ।

22. ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਮੂਲ) ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਡਿਕਰੀ ਰਾਜ ਵਿਰੁੱਧ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ; ਇਹ, ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ, ਭਾਵੇਂ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਿਰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਸੀ, 06 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1959 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਡਿਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਡਿਕਰੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਉਕਤ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 16 ਅਗਸਤ, 2018 ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅੰਤਿਮ ਡਿਕਰੀ ਦੇ ਬਲ 'ਤੇ ਰਿੱਟ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਅਦਾਲਤ ਨਾਲ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕੀਤੀ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਮੂਲ) ਨੇ ਤਿੰਨ ਤਕਨੀਕੀ ਪਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਮਾਲੀਆ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ - ਪਹਿਲਾ, ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਗੈਰ-ਧਿਰ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ; ਦੂਜਾ, ਵਿਸ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ; ਅਤੇ ਤੀਜਾ, ਕਿ ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

23. ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਵਿਸ਼ੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਧੂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ (ਭਾਵੇਂ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਦੇਰ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਣ ਅਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਮੂਲ) ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਨਾ ਹੋਣ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਵੀ ਕਲਿੰਕ ਕਰਨਾ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਉਂ ਨਾ ਜਾਪਦਾ ਹੋਵੇ) ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਮੁੱਦੇ, ਭਾਵ, ਰਿੱਟ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਪਮਾਨ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

24. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਮੂਲ) ਨੇ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਪਮਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ। ਅਸੀਂ ਅਪਮਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਵਧੇਰੇ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੋ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਮੂਲ) ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀਮਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਮਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ, ਨਵੇਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਥਿਤ ਖੋਜ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦਾ ਇਸ ਖੋਜ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਅਪਮਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਸੀ। ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਮੂਲ) ਦੇ ਤਰਕ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਨਵਾਂ

ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਵਾਲੀ ਅਪਮਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੀ ਗਈ ਸੀ; ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮਾਲ ਬੋਰਡ ਦੇ ਟਾਈਟਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਨਾ ਤਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਿਰ ਹੋਣ ਦੇ ਤੱਥ 'ਤੇ, ਨਾ ਹੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੀ। ਨਵੇਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਮੂਲ) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਸਮੇਤ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਲਤੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਤਾਂ ਦੂਰ, ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੀ, ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ।

25. ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਆਧਾਰ ਜੋ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 90 (ਨੱਬੇ) ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ। ਆਮ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਧਾਰ ਹੋਣਗੇ, ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਕੇਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਣ ਲਈ, 'ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ' ਦੇ ਪ੍ਰਿਜ਼ਮ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਲਈ ਨਾ ਤਾਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਖਿੱਚੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਤਰਕ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਯੋਗਤਾ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ। ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ, ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਦੋ ਰਾਏ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਰਾਏ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਹਰੇਕ ਆਧਾਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। 16 ਅਗਸਤ, 2018 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਅਭਿਆਸ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵੀ ਆਧਾਰ ਵਿਚਾਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਨਵੇਂ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਾਮਲੇ ਜਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਾਂ ਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਸਮੀਖਿਆ) ਦੁਆਰਾ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਹੜੱਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਮੂਲ) ਦੇ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰੇ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

26. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਬਿਨਾਂ ਝਿਜਕ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਵਾਧੂ

ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਸਮੀਖਿਆ) ਲਈ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਅਧੀਨ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼, ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

27. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪਹਿਲੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

28. ਇਹ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਸਮੀਖਿਆ) ਦੁਆਰਾ ਸਮੀਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣਾ ਇਕੱਲਾ ਕਲਪਨਾਯੋਗ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੂਜੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ "ਲਗਾਤਾਰ ਗਲਤ/ਉਲੰਘਣਾ/ਅਪਰਾਧ" ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ; ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਵੇਂ ਵਿਕਸਤ ਅਤੇ ਵਿਕਸਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਚਾਰਟ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਕਿ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸਗੋਂ ਸਿਵਲ ਮਾਣਹਾਨੀ ਲਈ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮਾਂ-ਰੋਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵੀ।

29. ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 129 ਅਤੇ 215 ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਆਰ.ਐਲ. ਕਪੂਰ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ, 2 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਾ ਤਾਂ ਅਪਮਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਜਿਹੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਖੋਹ ਸਕਦਾ।

30. ਅਲੀਗੜ੍ਹ ਮਿਉਂਸੀਪਲ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਏਕਾ ਟੋਂਗਾ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ,[27] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ

[26] [1972] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 417 : (1972) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 651

[27] (1970) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 98

ਕਿਹਾ:

"5. ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੋਹਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ: (1) ਮਾਣਹਾਨੀ ਵਾਲੇ ਆਚਰਣ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ (2) ਨਿੰਦਕ ਨੂੰ ਉਹ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨਾ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਉਸ ਤੋਂ ਮੰਗਦਾ ਹੈ। ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

31. ਝਾਰੇਸ਼ਵਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਲ ਬਨਾਮ ਤਾਰਕ ਨਾਥ ਗਾਂਗੁਲੀ,[28] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ:

11.*** ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਮਾਨ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਇੱਕ ਮੂਲ ਜਾਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਅਪਮਾਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਇਸ ਸਵਾਲ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਕੋਈ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਉਸ ਧਿਰ ਦਾ ਆਚਰਣ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਅਵੱਗਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ, ਉਹ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਹੈ। ਅਪਮਾਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਜਿੱਠਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ, ਕੀ ਇੱਥੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਅਪਮਾਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਿਰ ਦੇ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਆਚਰਣ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਡਿਫਾਲਟ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ।

(ਸਾਡਾ ਜ਼ੋਰ)

32. ਵਿਨੈ ਚੰਦਰ ਮਿਸ਼ਰਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ, ਧਾਰਾ 129 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਬੇਅਦਬੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

33. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਬੇਅਦਬੀ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਸਿਵਲ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਬੇਅਦਬੀ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਕਿਵੇਂ ਦੇਣੀ

[28] [2002] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 913 : (2002) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 352

ਹੈ, ਇਹ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸਰੋਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸੂਚੀ । ਅਤੇ III. ਦੀਆਂ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਆਈਟਮਾਂ 77 ਅਤੇ 14 ਵਿੱਚ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

34. ਐਲ.ਪੀ. ਮਿਸ਼ਰਾ (ਡਾ.) ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ, 30 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਚੁਣੌਤੀ ਅਧੀਨ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਬੇਅਦਬੀ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ)। ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ-ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਕਿ "ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 215 ਦੇ ਤਹਿਤ

ਉਸ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ"।

35. ਪੱਲਵ ਸੇਠ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਵੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ-ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਐਲ.ਪੀ. ਮਿਸ਼ਰਾ (ਡਾ.) (ਸੁਪਰਾ) ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ "ਧਾਰਾ 129 ਅਤੇ/ਜਾਂ ਧਾਰਾ 215 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇੱਕ ਵੈਧ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ"।

36. ਫਿਰ ਵੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਅਗਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਨੀਰਜ ਕੁਮਾਰ[31] ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ (ਸੀਮਾ ਸਮੇਤ) ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਿਰਫ਼ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪਮਾਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਸਨ ਕਿ ਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 215 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ, ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

37. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ਗਈ 'ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ' ਜਾਂ 'ਵੈਧ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ' ਉਹ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਐਕਟ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਪਮਾਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਅਰਧ-ਅਪਰਾਧਿਕ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੇ ਸਖ਼ਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ

[29] [1995] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 638 : (1995) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 584

[30] (1998) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 379

[31] [2013] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 457 : (2014) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 602

ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਬੇਲੋੜੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਣ ਜਦੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪਮਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੋਈ ਦੋ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿ ਅਪਮਾਨ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੋਰਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੇਕਾਰ ਰਸਮੀਤਾ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ।

38. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਾਂ ਹੇਠੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਪਾਣੀ ਵਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਧਦੇ ਅਪਮਾਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਕੁਝ ਅਤਿਅੰਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ-ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਬਨਾਮ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ 32 ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਰਾਹੀਂ ਬੋਲਦਿਆਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਮਾਨ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ ਲਈ ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਿਆਰੀ ਸੰਚਾਲਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 33 ਤਿਆਰ ਕਰਨੀ ਪਈ। ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਮਾਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਸਵੈ-ਸੰਜਮ ਦੀ ਘਾਟ ਨਾਲ ਡੂੰਘੀ ਚਿੰਤਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਾਰੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਐਸਓਪੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਉਣਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਨਤਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸਦਾ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

39. ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਕੇ ਇਹ ਜੋੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਨਾਲ ਹੀ, ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇਰੀ ਦੇ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸੀਮਤ ਫਰਜ਼ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ/ਸਮੀਖਿਆ/ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿੰਦਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਨਿੰਦਾ ਲਈ ਨਿਯਮ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣਾ ਉਪਾਅ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਉਦੋਂ ਹੀ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਉਡੀਕ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਦੋਂ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਪੈਰਾ 44 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਪੜਾਅਵਾਰ ਕਦਮ ਪੂਰੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਐਸਓਪੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਿਸਨੂੰ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਘੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਬਿਨਾਂ ਚੁਣੌਤੀ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਓਨਾ ਹੀ ਪਾਬੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਧਿਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕਦਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਅਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ

[32] [2024] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 211 : (2024) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ.1

[33] ਐਸਓਪੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਅਧੀਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਪੈਰ ਨਹੀਂ ਖਿੱਚਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਦਾ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਲੀਗੜ੍ਹ ਮਿਉਂਸਪਲ ਬੋਰਡ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਹੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

"5. ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਇੱਕ ਛਲ ਵਰਤਣਾ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਕੁਝ ਖਾਸ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪਮਾਨ ਨੂੰ ਵਧਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।****

(ਜ਼ੋਰ ਸਾਡਾ)

ਕਿਸੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ।

40. ਸਵੈ-ਸਿੱਧ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਬੇਅਦਬੀ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਹੁਕਮ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵੀ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਤਿੰਨ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਿਵਲ ਬੇਅਦਬੀ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸਦੇ ਅੰਤਿਮ ਅਤੇ ਬਾਈਡਿੰਗ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੈ - ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਚਿੰਤਤ ਹਾਂ।

41. ਪੱਲਵ ਸ਼ੇਠ (ਉਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ-ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਜੈਸਵਾਲ ਬਨਾਮ ਡੀ.ਕੇ. ਮਿੱਤਲ 34 ਵਿੱਚ ਦੋ-ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਸਹੀ ਸੀ। ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਜੈਸਵਾਲ (ਸੁਪਰਾ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਾਣਹਾਨੀ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਜਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੋਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਇਹ ਰਾਏ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਣਹਾਨੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਪੱਲਵ ਸ਼ੇਠ (ਸੁਪਰਾ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਥਿਤੀ ਦੀਆਂ ਹਕੀਕਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਧਾਰਾ 20 ਵਰਗੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਜੈਸਵਾਲ

[34] [2000] 1 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 1064 : (2000) 3 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 171

(ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 20 ਦਾ ਬਹੁਤ ਤੰਗ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਸੀ; ਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ ਬਲਕਿ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਵੀ ਕਰੇਗਾ। ਪੱਲਵ ਸ਼ੇਠ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅੰਸ਼ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ:

"39. ... ਜਦੋਂ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤੀ ਮੰਗਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਤਰਕਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇਣ 'ਤੇ ਹੀ ਅਪਮਾਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

40. ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਮਾਨ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਅਪਮਾਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂ ਸਫਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਦਮ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਿਵਲ ਅਪਮਾਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਅਪਮਾਨ ਐਕਟ, 1971 ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਕਦਮਾਂ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

41. ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅੰਤਰੀਵ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਨੂੰ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਰੱਖੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਅਸਾਧਾਰਨ ਨਤੀਜਾ ਨਾ ਨਿਕਲੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਧਿਰ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾ ਆਵੇ ਜਿਸਨੇ ਪੂਰੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਅਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ, ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸ੍ਰੀ ਵੇਣੂਗੋਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀਹੀਣ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਕੀਨ ਰੱਖਦੀ ਹੋਵੇ ਕਿ ਬੇਅਦਬੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 20 ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਵਿਗਾੜ ਅਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਤੋਂ ਬਚੇ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਬੇਅਦਬੀ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਬੇਤੁਕੀ ਬੇੜੀ ਲਗਾ ਕੇ। ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ, ਜੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਘੋਰ ਅਪਮਾਨ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਪਮਾਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗੀ, ਭਾਵੇਂ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਛੁਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਧਾਰਾ 20 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 129 ਅਤੇ/ਜਾਂ ਧਾਰਾ 215 ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਸਖ਼ਤ ਵਿਆਖਿਆ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

42. ਜੇਕਰ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ, ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪਮਾਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ, ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਅਪਮਾਨ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 215 ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਅਪਮਾਨ ਐਕਟ, 1971 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਉਸ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਪਮਾਨ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

43. ***

44. ਅਪਮਾਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਮੋਟੂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦਾ ਢੰਗ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਖੁਦ ਮੋਟੂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਹੀ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸਿਰਫ਼ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 20 'ਤੇ ਢੁਕਵੀਂ ਬਣਤਰ ਇਹ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ, ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਿਸ 'ਤੇ ਬੇਅਦਬੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ।"

42. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ, ਜਿਸਨੇ ਪੱਲਵ ਸੇਠ (ਉਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਦਾ ਮੂਲ ਬਣਾਇਆ, ਵਿੱਚ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਨੋਟ ' ਬੇਅਦਬੀ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਸੀਮਾ' ਹੈ। ਧਾਰਾ 20 ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ:

"20. ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਅਪਮਾਨ ਦੀ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਅਪਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

43. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਕਰਨਾਟਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚਾਂ ਨੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਬਨਾਮ ਏ.ਵੀ. ਕੋਟੇਸ਼ਵਰ ਰਾਓ,[35] ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ

[35]1984 ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਐਲਜੇ. 1171

ਕਰਨਾਟਕ ਵਾਈ.ਕੇ. ਸੁਬਾਨਾ[36] ਅਤੇ ਆਰਥਰ ਬ੍ਰੈਨਵੈਲ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਇੰਡੀਅਨ ਫਾਈਬਰਸ ਲਿਮਟਿਡ,[37] ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

44. ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਵਾਇਰਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਕਰਨਾਟਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਾਈ.ਕੇ. ਸੁੱਬਾਨਾ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

"79. ਧਾਰਾ 20 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ, ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਐਕਟ ਨੇ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਸਾਨਿਆਲ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੀ ਅਪਮਾਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਆਇ X ਦੇ ਪੈਰਾ 8 ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ:

'8. ਸੀਮਾ: ਅਪਮਾਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਸੰਖੇਪ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਲਦੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਸਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਦੇਰੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਘਾਤਕ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਅਸਧਾਰਨ ਮਾਮਲੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ ਅਪਮਾਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜਾਂ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮਿਆਦ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਢੁਕਵੇਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਖ਼ਤ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮਾਮਲਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ। 80. ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਾਣਹਾਨੀ ਬਾਰੇ ਸੰਸਦ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ (ਭਾਰਗਵ ਕਮੇਟੀ) ਨੇ ਸੀਮਾ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਸਾਨਿਆਲ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਅਪਮਾਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਅਨੁਸਾਰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਸਮਝਿਆ ਕਿ ਅਪਮਾਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਨਵੀਂ ਧਾਰਾ (ਧਾਰਾ 20) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਅਪਮਾਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਸੰਯੁਕਤ ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਿੱਲ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 20 ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਹਨ:

[36]1989 ਐਸ ਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਕਾਰ 404

[37]1993 (2) ਸੀ ਐਲਜੇ 182

'ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਸੁਭਾਅ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪਮਾਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਅਪਮਾਨ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਬਾਅਦ ਅਪਮਾਨ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਕਮੇਟੀ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪਮਾਨ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਨਵੀਂ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਅਪਮਾਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

81. ਇਹ ਧਾਰਾ 20 ਦਾ ਵਿਧਾਨਕ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ।"

45. ਬੈਂਚ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਂਝੇ ਤਜਰਬੇ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਥਿਤ ਸਿਵਲ ਅਪਮਾਨ ਲਈ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਾਂ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਰਾਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਪਮਾਨ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪਮਾਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਧਿਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ, ਜੋ ਅਪਮਾਨ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਨੂੰ ਸਰਗਰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਮੈਮੋ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਸਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਅਤੇ ਲਗਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਜ਼ਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਾ, ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਅਪਮਾਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਪਮਾਨ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਕਥਿਤ ਨਿੰਦਕ ਵਿਚਕਾਰ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲੈਣੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਵੇਕ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

46. ਅਪਮਾਨ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਉਸ ਲਾਭ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ (ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਸ ਮੂਲ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਧਿਰ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਅਪਮਾਨ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ) ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕਥਿਤ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਨ, ਮਾਣ ਅਤੇ ਵੱਕਾਰ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਅਪਮਾਨ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਉਦੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਥਿਤ ਨਿੰਦਕ, ਆਪਣੀ ਕਾਰਵਾਈ (ਕਾਰਵਾਈਆਂ) ਦੁਆਰਾ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੰਜੀਦਗੀ ਦੀ ਘਾਟ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਅੰਤਮਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਬੰਧਨਸ਼ੀਲ ਹੈ।

ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਪੀਲ/ਸੋਧ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਜਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਇਹ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨੂੰ, ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਜਿਹੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਬਚਾਅ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਨਿੰਦਕ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸਮਝ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਉਸਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰਾਏ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਹੁਕਮ ਗਲਤ ਹੋਣ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਕਰਨਾਟਕ ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਸੀ. ਮੁਦੈਆਹ[38] ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੇ ਪਾਲਣਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ; ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇਸ ਸ਼ੱਕੀ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਬੇਅਸਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਧਿਰ, ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਮਝਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਸਨੂੰ ਅੰਤਮਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਪਾਲਣਾ ਦੀਆਂ ਸਖ਼ਤੀਆਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਬਚ ਸਕਦੀ। ਜੇਕਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਉਸਨੂੰ ਅਪਮਾਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਉਪਾਅ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਾਨ, ਮਾਣ ਅਤੇ ਵੱਕਾਰ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਪਾਲਣਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

47. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਮਾਨ ਦਾ ਤੱਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇ, ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਡਿਫਾਲਟ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕਥਿਤ ਹੁਕਮ ਦੀ ਨੀਂਹ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵੈਧ ਹੈ ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਿਸ਼ਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰਹੇਗਾ, ਹੁਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਕਥਿਤ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਪਹਿਲਾਂ ਨਿੰਦਕ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਪਮਾਨ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਕੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ, ਅਜਿਹੀ ਪਾਲਣਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਦੇਖਣਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਢੁਕਵੇਂ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨਾ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਸਧਾਰਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਜੋ ਅੰਤਮਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਅਟੱਲ ਨਤੀਜੇ ਲਿਆ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ

[38] [2007] 9 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 784 : (2007) 7 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 689

ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਅੰਤਿਮਤਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

48. ਹੈਡਕਿਨਸਨ ਬਨਾਮ ਹੈਡਕਿਨਸਨ[39] ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਡੇਨਿੰਗ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ:

"ਅਦਾਲਤ ਸਿਰਫ਼ ਉਦੋਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰੇਗੀ ਜਦੋਂ ਮਾਣਹਾਨੀ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਬਣਾ ਕੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਈ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਾਧਨ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਫਿਰ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਰੁਕਾਵਟ ਨੂੰ ਹਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਜਾਂ ਇਸਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਇਸਦਾ ਚੰਗਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ।"

49. ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਲਾਰਡਸ ਨੇ ਐਕਸ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਮੋਰਗਨ-ਗ੍ਰੈਂਪੀਅਨ ਲਿਮਟਿਡ[40] ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਨਿੰਦਕ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ।

50. ਇੱਥੇ ਹਾਲਸਬਰੀ ਦੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਵੀ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ,[1] ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪਮਾਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਧਿਰ ਅਪਮਾਨ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਅਪਮਾਨ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੁਝ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਪਮਾਨ ਦੇ ਮੁੱਦਈ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਸੱਚਾ ਨਿਯਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪਮਾਨ ਦੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਉਸਦੀ ਅਪਮਾਨ ਨਿਆਂ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ

[39]1952 (2) ਸਾਰੇ ਈ.ਆਰ. 567

[40]1990 (2) ਸਾਰੇ ਈ.ਆਰ. 1

[41]ਜਿਲਦ 8, ਤੀਜਾ ਐਡੀਸ਼ਨ

ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।"

51. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਨਿਲ ਪੰਜਵਾਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ[42] ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਪਮਾਨ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਨਿਯਮ ਵਜੋਂ ਵਿਕਸਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਮੌਕੇ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜਿਸਨੇ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਦਿਖਾਈ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੀ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਤੋਂ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਪਮਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੱਸੇ ਕਿ ਉਸਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਪਮਾਨ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਇਹ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਇੱਕ ਲਚਕਦਾਰ ਨਿਯਮ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਖ਼ਤ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਰਾਏ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਪਣੇ ਵਿਵਹਾਰ ਵਿੱਚ ਕਾਇਮ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਮਾਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਉਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰੋਕਥਾਮ ਜਾਂ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਿਆ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਜੇ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਵੱਗਿਆ ਇੰਨੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਇਹ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਉਸਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਰਾਏ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿੰਦਾ ਇੰਨੀ ਘੋਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਵਾਂਗ ਇੱਕ ਅਤਿਅੰਤ ਕਦਮ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਵੇ, ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਬਿਹਤਰ ਸੇਵਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਿ ਨਿੰਦਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਅਦਾਲਤ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ।

52. ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਪਮਾਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਿੱਥੇ

[42] [2003] 3 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 1179 : (2003) 7 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 375

ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅਸੰਭਵਤਾ ਦਾ ਬਚਾਅ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੀਆਂ ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਨਕਾਰ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ, ਜਾਂਚ ਅਧੀਨ ਅਪਮਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਆਦਿ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ, ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਏਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਪਣੀ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਨਿੰਦਕ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਮਾਂ ਬਰਬਾਦ ਕੀਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਅਸਮਰੱਥਾ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਬਚਾਅ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਥਿਤੀ ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੁਝ ਵੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਨਾ ਪਵੇ।

53. ਸੀਮਾ ਦੇ ਬਿੰਦੂ ਤੱਕ ਵਾਪਸ ਜਾਣਾ, ਭਾਵੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਕਿ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਲਈ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਚੁਣ ਸਕਦਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਥਿਤ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਇੱਕ ਖਾਸ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ; ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੱਲਵ ਸ਼ੇਠ (ਉਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ, ਭਾਵੇਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮਾਣਹਾਨੀ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

54. ਮਾਣਹਾਨੀ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ - ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਕਿਸ਼ੋਰ ਯਾਦਵ,[43] ਇੱਕ ਚਾਲੀ ਸਾਲ ਦੀ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮਾਣਹਾਨੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਪਟੀਸ਼ਨ/ਅਰਜ਼ੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਲਈ ਮੁਆਫ਼ੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਾਕੰਸ਼, ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਹੁਕਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਪਮਾਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਬੰਧਨ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ/ਅਰਜ਼ੀ ਉਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 20 "ਉਹ ਤਾਰੀਖ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਪਮਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ ਵਜੋਂ ਵੀ ਵਰਤਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਗਿਣਤੀ ਇਹ ਗਿਣਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨ/ਅਰਜ਼ੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ/ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਚਲਾਕੀ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨਾਲ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

[43] [1997] 2 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 429 : (1997) 3 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 11

55. ਇਹ ਐਕਟ, ਜੋ ਕਿ ਅਪਮਾਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ, 1963 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 4 ਤੋਂ 24 ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਭਾਵ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੱਢਦਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕਾਰਤਿਕ ਚੰਦਰ ਦਾਸ[44] ਵਿੱਚ, 1963 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 29(2) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, 1963 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਲਈ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸਧਾਰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, 1963 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 12, 14, 17, 22, ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਛੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਦੇਰੀ ਦੀ ਮੁਆਫ਼ੀ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਢੁਕਵੇਂ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਉਸ ਧਿਰ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਆਰਡਰ VII ਨਿਯਮ 6, ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ.[45] ਤੋਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਛੋਟ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ "ਲਗਾਤਾਰ ਗਲਤ/ਉਲੰਘਣਾ/ਅਪਰਾਧ" ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਸਿਵਲ ਅਪਮਾਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਦੋਸ਼ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪਮਾਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਛੋਟ ਦੇਣ ਲਈ ਆਰਡਰ VII ਨਿਯਮ 6, ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅੰਤਰੀਵ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਮਾਨ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਅਦਾਲਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਛੋਟ ਦਾ ਲਾਭ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਧਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਬਰਾਬਰ ਵਿਚਾਰ ਜਾਂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਮਕਬੁਲ ਅਹਿਮਦ ਬਨਾਮ ਓਂਕਾਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ[46] ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਪਮਾਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਸਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਮਾਨ, ਦੇਰੀ ਦੀ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗਣ

[44] [1996] ਪੂਰਕ 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 373 : (1996) 5 ਐਸ.ਸੀ. ਸੀ. 342

[45] ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇ ਆਧਾਰ। - ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁੱਦਈ ਉਸ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਏਗਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਮੁੱਦਈ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਮੁੱਦਈ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਆਧਾਰ ਮੁੱਦਈ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਆਧਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

[46] ਏਆਈਆਰ 1935 ਪੀਸੀ 85

ਲਈ 1963 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

56. ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਚੇਤਾਵਨੀ ਜੋੜਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। "ਲਗਾਤਾਰ ਗਲਤ/ਉਲੰਘਣਾ/ਅਪਰਾਧ" ਨੂੰ ਅਪਮਾਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਮੰਗਣ ਦੇ ਆਧਾਰ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਵਾਕੰਸ਼ ਦਾ ਅਸਲ ਅਰਥ ਕੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਤੋਂ, ਉਹ ਆਧਾਰ ਵੀ ਦਿਖਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਛੋਟ ਮੰਗਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਧਿਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਚੌਕਸ ਰਹਿਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਉੱਪਰ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 20 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, "ਲਗਾਤਾਰ ਗਲਤ/ਉਲੰਘਣਾ/ਅਪਰਾਧ" ਵਜੋਂ ਛੁਪੇ ਹੋਏ ਅਪਮਾਨ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਦਾਅਵਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਅਪਮਾਨ ਇੱਕ ਖਾਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਪਮਾਨ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬੀਤਣ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਅਪਮਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਸ਼ੱਕੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਕਿ ਅਪਮਾਨ ਜਾਰੀ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਲਈ ਆਪਣਾ ਸਮਾਂ ਚੁਣਨ ਲਈ ਅਣਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜੇਕਰ "ਗਲਤ/ਉਲੰਘਣਾ/ਅਪਰਾਧ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ" ਦੇ ਰੌਲੇ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਵੀ ਛੋਟ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਵਜੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਬਿਨੈਕਾਰ ਆਪਣੀ ਸਹੂਲਤ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਪਮਾਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮਾਣ ਹੈ ਜੋ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਨੁਕਸਾਨ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਜਨਤਾ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਘਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਅਚਾਨਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਹਾਸੋਹੀਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਦੇਰੀ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 20 (ਐਕਟ ਦੇ ਪੂਰਵਵਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਾ) ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇਗੀ, ਸਗੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਿਆਂ ਦਾ ਸਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਸਿਵਲ ਅਪਮਾਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਾਲ ਢੁਕਵੇਂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

57. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਡਿਕਰੀਟਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਪਰਿਵਰਤਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ

ਅਪਮਾਨ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਕੀ ਅਪਮਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ "ਗਲਤ/ਉਲੰਘਣਾ/ਅਪਰਾਧ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ" ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

58. ਦੁਹਰਾਉਣ ਲਈ, ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ 05 ਮਾਰਚ, 2009 ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਨੂੰ 26 ਦਸੰਬਰ, 2003 ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ।

59. ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਰਿੱਟ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 21 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ।[47] ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕੀਤਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਿਯਮ 21 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਇਸਦਾ ਨੋਟਿਸ ਹੈ।

60. ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 21 ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਨਿਰੰਤਰ ਗਲਤ/ਉਲੰਘਣਾ/ਅਪਰਾਧ" ਕੀ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 04 ਅਕਤੂਬਰ, 2014 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਹੁਕਮ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ) ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ 5 (ਪੰਜ) ਸਾਲ ਬਾਅਦ, ਭਾਵ, 05 ਮਾਰਚ, 2009 ਨੂੰ। ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ 05 ਮਾਰਚ, 2009 ਦੇ ਹੁਕਮ (ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ 1963 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ। ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਹ ਤਰਕਪੂਰਨ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਨਿਯਮ 21 ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ।

[47]ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਹੋਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਸੰਪੂਰਨ, ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

61. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਮਾਂ-ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀਮਾ 04 ਮਈ, 2009 ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ, ਭਾਵ, ਜਦੋਂ ਨਿਯਮ 21 ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ 03 ਮਈ, 2010 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਭਾਵ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪਰਿਵਰਤਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਕੰਮ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਗਲਤ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਸੀ।

62. 05 ਮਾਰਚ, 2009 ਨੂੰ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੇਵਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ 11 ਮਈ, 2009, 12 ਸਤੰਬਰ, 2009, 22 ਅਕਤੂਬਰ, 2010, 16 ਅਗਸਤ, 2012 ਅਤੇ 05 ਫਰਵਰੀ, 2014 ਨੂੰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਤਾਰੀਖ਼ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਵੱਲ ਝੁਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 05 ਮਾਰਚ, 2009 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟਿਸ ਸੀ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਹੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 21 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ 05 ਮਾਰਚ, 2009 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ 2 (ਦੋ) ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੀ, ਯਾਨੀ ਕਿ, ਮਈ, 2009 ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਪਰੋਕਤ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਰਿਵਰਤਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 05 ਮਾਰਚ, 2009 ਦੇ ਉਕਤ ਹੁਕਮ, ਮੰਨ ਲਓ ਜੂਨ, 2009 ਤੋਂ, ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ। ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਵਿਚਾਰਨ ਯੋਗ ਹੋਵੇ ਕਿ ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੇਸ਼ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੋਈ ਸੀ, ਭਾਵ, ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਮਈ, 2010 ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ।

63. ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ, ਮਿਤੀ 04 ਅਕਤੂਬਰ, 2017 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਗਲਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮਾਣਹਾਨੀ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ।

64. ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਸਮੀਖਿਆ) ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨਾਕਾਮੀ ਇੱਕ ਲਗਾਤਾਰ ਗਲਤੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਇਨਕਾਰ

ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਸਗੋਂ 2017 ਤੱਕ, ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਗੇ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਜੋ ਗੱਲ ਭਾਰੂ ਸੀ ਉਹ ਸੀ ਵਿਸ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਗਲਤ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ; ਅਜਿਹੀ ਗਲਤ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਰਾਜ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਸੀ ਵਿਰੋਧੀ ਸਟੈਂਡ ਲਏ ਸਨ, ਭਾਵ, ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ, ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਮਾਲੀਆ ਐਂਟਰੀਆਂ ਦੇ ਜ਼ੋਰ 'ਤੇ, ਵਿਸ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰਾਜ ਦੀ ਸੀ। ਫਿਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਿਰਲੇਖ ਦਿੱਤਾ।

65. ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਦਾਲਤੀ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ।

66. ਪਹਿਲਾਂ, ਅਦਾਲਤੀ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਕੀਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ 5 ਮਾਰਚ, 2009 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਸਮੀਖਿਆ) ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਦਾ ਅਣਚਾਹੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਧਿਆਨ ਅਦਾਲਤੀ ਹੁਕਮ ਦੀ ਰੱਖ-ਰਖਾਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਹਟਾ ਕੇ 5 ਮਾਰਚ, 2009 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਦੇ ਅਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ ਤੱਥ ਵੱਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਦਾਲਤੀ ਹੁਕਮ ਦੇ ਚਾਰੇ ਕੋਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ। ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤੀ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਲੰਘਣਾ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, "ਗਲਤ/ਉਲੰਘਣਾ/ਅਪਰਾਧ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ" ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਛੱਡ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਹੁਕਮ/ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਸ 'ਤੇ ਅਪਮਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ; ਪਰ ਜੇਕਰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਰਜਿਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਉਪਲਬਧ ਹੈ; ਅਤੇ, ਜਦੋਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਸਮੀਖਿਆ), ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਰੁੱਖ ਲਈ ਲੱਕੜਾਂ ਖੁੰਝ ਗਈਆਂ।

67. ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮੁੱਦੇ ਜਿੰਨੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਹਨ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਸਮੀਖਿਆ) ਦਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਹੁਕਮ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਥਿਰ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ, ਇਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਪਮਾਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸੀਮਤ ਅਤੇ ਸੀਮਤ ਹੈ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਕਿ ਅਪਮਾਨ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹਰੇਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਐਲਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਜਾਲ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਿਹਨਤੀ ਕਸਰਤ ਪਹਿਲੀ ਉਦਾਹਰਣ ਜਾਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਸਰਤ ਦੇ ਸਮਾਨ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਸੀ। ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕੀ ਅਪਮਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਸਮੀਖਿਆ) ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਅਪੀਲੀ, ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ।

68. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਅਪਮਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਭਿਆਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਈ ਲਏ ਗਏ ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਜਮਾਂਦਰੂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਲੰਬਿਤਤਾ ਅਤੇ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਤਾਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾਵਾਂ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਸਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਲਝਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਅਸਲ ਕਾਰਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾਵਾਂ ਦੇ ਆਖਰੀ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਧਦੀ, ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਲੀਲ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਂਝਾ ਹੈ ਕਿ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਲੰਘਣਾ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਰਿੱਟ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 21 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਪੱਟੀ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

69. "ਗਲਤ/ਉਲੰਘਣਾ/ਅਪਰਾਧ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ" ਸੰਬੰਧੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਫਰਮ ਗਣਪਤ ਰਾਮ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਕਾਲੂ ਰਾਮ[48] ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਕਿ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਗਲਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਗਿਆ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਸਮੀਖਿਆ) ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ, ਅਤੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਘਿਣਾਉਣਾ ਆਚਰਣ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਗਲਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ।

[48] [1989] ਪੂਰਕ 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 223 : (1989) ਪੂਰਕ 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 418

70. ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਫਰਮ ਗਣਪਤ ਰਾਮ ਰਾਜਕੁਮਾਰ (ਉਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਸਮੀਖਿਆ) ਕੁਝ ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਥਿਰ ਹੈ।

71. ਪਹਿਲਾ, ਇਹ ਮਾਮੂਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦਲੀਲਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਜਿਸਦੀ ਕਦੇ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਅਜਿਹਾ ਸਿਧਾਂਤ ਬੁਨਿਆਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਸੈਕੰਡਮ ਅਲੇਗਾਟਾ ਐਟ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਭਾਵ, ਅਦਾਲਤ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇਗੀ। "ਲਗਾਤਾਰ ਗਲਤ/ਉਲੰਘਣਾ/ਅਪਰਾਧ" ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਤੱਥਾਂ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਤੋਂ ਸਹਿਣ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਕਾਨੂੰਨ, ਫਿਰ ਤੋਂ, ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਨੁਕਤਾ ਮੁੱਦਈ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜੇ ਅਸਥਿਰ ਹੋਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਇੱਕ ਬਿਲਕੁਲ ਨਵਾਂ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। "ਲਗਾਤਾਰ ਗਲਤ/ਉਲੰਘਣਾ/ਅਪਰਾਧ" ਹੋਣ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਦਲੀਲ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ, ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿੱਟੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਸਮੀਖਿਆ) ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

72. ਭਾਵੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ "ਗਲਤ/ਉਲੰਘਣਾ/ਅਪਰਾਧ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ" ਦਾ ਕੋਈ ਨੁਕਤਾ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸਨੂੰ ਮਸ਼ੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ; ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਅਪਮਾਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਅਰਧ-ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹੌਲੀ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ "ਲਗਾਤਾਰ ਗਲਤ/ਉਲੰਘਣਾ/ਅਪਰਾਧ" ਹੋਇਆ ਹੈ।

73. ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਵਰਤਨ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਣਆਗਿਆਕਾਰੀ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਗਲਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ। 1963 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 22 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਮਝਦਾਰੀ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"22. ਨਿਰੰਤਰ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਅਤੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਨਿਰੰਤਰ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਰ ਪਲ 'ਤੇ ਸੀਮਾ ਦੀ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਮਿਆਦ ਚੱਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਤਸ਼ੱਦਦ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।"

74. ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਗੜਬੜ ਵਾਲੇ ਆਚਰਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਚਰਚਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਢੁਕਵਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਸਬਰੀ ਦੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ (ਨੁਕਸਾਨ; ਕੰਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਧਨ) ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ:

"[115.032] ਜਦੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਕਹਿਰਾ ਅਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ - ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਕਹਿਰਾ ਜਾਂ ਨਿਰੰਤਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਅੰਤਿਮ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਇਕਹਿਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਗਲਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਿਛਲੇ, ਵਰਤਮਾਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਗਲਤ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਦੀ ਦੁਹਰਾਓ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਕਾਰਨ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ 'ਡੀ ਡਾਈ ਇਨ ਡੇਮ' (ਦਿਨ ਤੋਂ ਦਿਨ) ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 'ਨਿਰੰਤਰ ਕਾਰਨ' ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਗਲਤ ਹੈ 'ਕਾਰਵਾਈ', ਪਰ ਇਹ ਵਾਕੰਸ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਜਾਂ ਭੁੱਲਾਂ ਦੇ ਦੁਹਰਾਓ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।"

75. ਨੈਸ਼ਨਲ ਕੋਲਾ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਗੈਲੀ[50] ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਫਰਕ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਨਿਰੰਤਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਉਲੰਘਣਾ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਗਲਤ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰੁਕ-ਰੁਕ ਕੇ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦੀ ਹੈ; ਸਗੋਂ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਤੱਤ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

76. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੀ, 1958 ਵਿੱਚ, 1908 ਦੇ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ, ਬਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਾਵਲਰਾਮ ਪੁਜਾਰੀ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਗਿਆਨੇਸ਼ਵਰ ਮਹਾਰਾਜ ਸੰਸਥਾਨ [51] ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਗਲਤ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੈਰ੍ਹਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"20. ਧਾਰਾ 23 ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਸਹੀ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਗਲਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਗਲਤੀ ਦਾ ਸਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਹੈ ਜੋ ਸੱਟ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਸਰੋਤ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ

[49]ਭਾਗ 9, ਪਹਿਲਾ ਸੰਸਕਰਣ

[50][1958] 1 ਸਾਰੇ ਈ ਆਰ 9

[51][1959] ਪੂਰਕ 2 ਐਸਸੀਆਰ 476 : ਏਆਈਆਰ 1959 ਐਸਸੀ 798

ਉਕਤ ਸੱਟ ਦੇ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਗਲਤ ਕੰਮ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸੱਟ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਨਿਰੰਤਰ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਰੀ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ, ਇੱਕ ਗਲਤ ਕੰਮ ਅਜਿਹੇ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਹੋਈ ਸੱਟ ਖੁਦ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਗਲਤ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਕੰਮ ਦੁਆਰਾ ਹੋਈ ਸੱਟ ਅਤੇ ਉਕਤ ਸੱਟ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਜੋਂ ਵਰਣਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰੰਤਰ ਗਲਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 23 ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।***

ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਬੇਦਖਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੇਦਖਲ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਟਰੱਸਟੀ ਪਲ-ਪਲ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਜਾਂ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਗਲਤ ਕੰਮ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸੱਟ ਬਰਦਖਲ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 23 ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।"

(ਜ਼ੋਰ ਸਾਡਾ)

77. ਬਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਾਵਲਰਾਮ ਪੁਜਾਰੀ (ਉਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਐਮ. ਸਿੱਦੀਕ (ਰਾਮ ਜਨਮਭੂਮੀ ਮੰਦਰ-5 ਜੇ.) ਬਨਾਮ ਸੁਰੇਸ਼ ਦਾਸ[52] ਵਿੱਚ ਸਮਰਥਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ, ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਸੇਵਾ-ਭੂਮੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਇੱਕ ਇਕੱਲੀ ਘਟਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ:

"343. ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਬਚਾਅ ਵਜੋਂ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਸਪੁਰਦਗੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੱਟ ਦੇ ਸਰੋਤ ਅਤੇ ਸੱਟ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅੰਤਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੱਟ ਦਾ ਸਰੋਤ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਗਲਤੀ ਉਦੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ, ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤੇ ਕੰਮ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਤੋਂ ਪਰੇ ਫੈਲਦੀ ਹੈ। ਉਲੰਘਣਾ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੱਟ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਗਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਮੰਨਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਗਲਤੀ ਦੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਲਈ, ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਾਰਵਾਈਯੋਗ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ

[52](2020) 1 ਐਸਸੀਸੀ 1

ਗਲਤੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਵੀ ਲਗਾਤਾਰ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਲਾਈਨ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਲਗਾਤਾਰ ਗਲਤੀ ਹੈ। ਗਲਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇੱਕ ਗਲਤ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਜਾਂ ਨਕਾਰਾਤਮਕ, ਇੱਕ ਖਾਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਅਨੁਸਾਰੀ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਗਲਤ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਫਰਜ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ...

ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਨਿਰੰਤਰ ਗਲਤੀ ਹੈ, ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਹੋਈ ਸੱਟ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਗਲਤੀ ਵਜੋਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਜਦੋਂ ਗਲਤੀ ਉਸ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਨਿਰੰਤਰ ਗਲਤੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਭਾਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਜੋ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਇੱਕ ਗਲਤ, ਨਿਰੰਤਰ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਗਲਤ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇੱਕ ਫਰਜ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਜੋ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ ਪਰ ਜੋ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਫਰਜ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਗਲਤੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਦੀ ਹੈ।"

(ਸਾਡਾ ਜ਼ੋਰ)

78. ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮਾਲੀਆ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਇੰਤਕਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੰਤਕਾਲ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ 05 ਮਾਰਚ, 2009 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ ਰਿੱਟ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਜਿਹੇ ਇੰਤਕਾਲ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ 2 (ਦੋ) ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਅਸੀਂ ਮੰਨ ਲਵਾਂਗੇ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਜਾਂ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕੀਤੀ। 04 ਮਈ, 2009 ਤੋਂ, ਭਾਵ, ਅਪਮਾਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ, 10 ਫਰਵਰੀ, 2014 ਤੱਕ, ਭਾਵ, ਅਪਮਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੰਤਕਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਰ ਦਿਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇੰਤਕਾਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ "ਲਗਾਤਾਰ ਗਲਤ/ਉਲੰਘਣਾ/ਅਪਰਾਧ" ਬਣ ਸਕੇ? ਸਾਡੇ ਮਨ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ 'ਨਹੀਂ' ਹੈ। ਬਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਾਵਲਰਾਮ ਪੁਜਾਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਐਮ. ਸਿੱਦੀਕ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ, 04 ਮਈ, 2009 ਤੱਕ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ, ਤਾਂ ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਹੀ ਅਣਆਗਿਆਕਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ

ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਰ ਰੋਜ਼, ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦਾ ਨਾਮ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਤੋਂ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਰਿਹਾ ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਨੂੰ ਸੱਟ ਜਾਂ ਗਲਤ ਕਾਰਵਾਈ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ; ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਉਹ ਨੁਕਸਾਨ ਸੀ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਇੱਕਲੇ ਕਾਰਜ ਤੋਂ ਹੋਇਆ ਸੀ - ਜੋ ਕਿ ਪਰਿਵਰਤਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਸੱਟ ਦੁਹਰਾਉਣ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਨਹੀਂ ਆਈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਸੱਟ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੀ ਜੋ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ 10 ਫਰਵਰੀ, 2014 ਨੂੰ ਅਪਮਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੀ।

79. ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ "ਲਗਾਤਾਰ ਗਲਤ/ਉਲੰਘਣਾ/ਅਪਰਾਧ" ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਮੂਲ) ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਾ ਦੀ ਬਾਰ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਥ੍ਰੈਸ਼ਹੋਲਡ 'ਤੇ ਹੀ ਰੋਕ ਦੇਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਪਮਾਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮਈ 2010 ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀ ਅਪਮਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਮੂਲ) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਬੇਮਿਸਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਸਮੀਖਿਆ) ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਉਲਟਾ ਕੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ, ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸੀ।

80. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਛੋਟ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕੇਸ ਸਥਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ।

ਉਪਸੰਹਾਰ

81. ਦੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕ ਸਕਦੇ ਜਿਸਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਨੁਕਤਾ, ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ ਉੱਭਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਸਮੀਖਿਆ) ਨੇ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਰਾਜ ਨੂੰ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ; ਅਤੇ ਇਹ ਚਰਚਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ, ਇਸਦੇ ਉਲਟ, ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਜਿਸ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਇੱਕ ਭੌਤਿਕ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਬਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਲਈ ਵੀ, ਇੱਕ ਚੇਤਾਵਨੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਵਾਲ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸਾਡੇ

ਸਾਹਮਣੇ ਵੀ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਪਦੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਦਲੀਲ, ਜੋ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਜੋ ਵੀ ਦੇਖਦੇ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਨੁਕਤਾ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਜਾਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਜਾਂਦਾ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਨੁਕਤਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

82. ਕਿਸੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਭੌਤਿਕ ਤੱਥ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਹੁਤ ਜਾਣਿਆ-ਪਛਾਣਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਭੌਤਿਕ ਤੱਥ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਦੱਬਣ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

83. ਮੇਘਮਾਲਾ ਬਨਾਮ ਜੀ. ਨਰਸਿਮਹਾ ਰੈਡੀ[53] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭੌਤਿਕ ਤੱਥ/ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ।

84. ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ, ਕੇ. ਜੈਰਾਮ ਬਨਾਮ ਬੀ.ਡੀ.ਏ.,[54] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"10. ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਸਾਧਾਰਨ, ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਛੁਪਾਏ ਜਾਂ ਦਬਾਏ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਰੇ ਤੱਥ ਰੱਖਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਮੁਦਈ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਾਰੇ ਤੱਥ ਦੱਸਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ।
ਜੇਕਰ ਉਹ ਦੂਜੇ ਪੱਖ 'ਤੇ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਨਾਲ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।"

(ਸਾਡਾ ਜ਼ੋਰ)

---

[53] [2010] 10 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 47 : (2010) 8 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 383

[54] (2022) 12 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 815

85. ਇਹ ਵੀ ਇੱਕ ਸਥਾਪਤ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਧੋਖਾਧੜੀ ਇੱਕ ਬਾਹਰੀ ਜਮਾਂਦਰੂ ਐਕਟ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸਮੇਤ ਸਭ ਤੋਂ ਗੰਭੀਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜਮਾਂਦਰੂ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਵੀ

ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਯਾਦ ਦਿਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਸ.ਪੀ. ਚੇਂਗਲਵਰਾਇਆ ਨਾਇਡੂ ਬਨਾਮ ਜਗਨਨਾਥ[55] ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਿਹਾ ਸੀ

"'ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਅੰਤਮਤਾ' ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਇੰਨੀ ਬੇਤੁਕੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਦਬਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਬੇਈਮਾਨ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਇੰਜਣ ਬਣ ਜਾਵੇ।"

86. ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਮੂਲ) ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ, ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਜਿੱਥੇ ਰਾਜ ਹੁਣ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇੱਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਸਮੀਖਿਆ) ਨੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਠਹਿਰਾਇਆ।

87. ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀ ਘੋਖ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਭੌਤਿਕ ਤੱਥ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣਾ ਸੱਚਮੁੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ, ਜੇਕਰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅੰਤਿਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੰਤਕਾਲ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੰਤਕਾਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਰਾਜ ਖੁਦ ਹੱਕ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਰਾਜ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਦੇਖਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਸਾਫ਼ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਭੌਤਿਕ ਤੱਥ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਨੂੰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਦੋ ਰਾਏ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਉਲੰਘਣਾ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਇੱਕ ਨੁਕਤਾ ਜਮਾਂਦਰੂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਨੁਕਤਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

[55](1994) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1

88. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡਾ ਫੈਸਲਾ ਪੈਰਾ 8 (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਰਨਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ।

ਸਿੱਟਾ

89. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਮੀਖਿਆ ਅਤੇ ਅਪਮਾਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਮੂਲ) ਦੇ ਅਪਮਾਨ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਪੱਤਰਾਂ ਦੇ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

90. ਅਪੀਲਾਂ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਰੀਆਂ ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਿਰਾਂ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਖੁਦ ਚੁੱਕਣਗੀਆਂ।

91. ਵਿਸ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕੀ ਹੱਕ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਮਾਨਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਇੱਕ ਫੋਰਮ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰੀਖਣ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤੱਥਾਂ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਰਾਏ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ _____ 2024
[2022 ਦੇ ਐਸਐਲਪੀ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 19748-19749 ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਣਾ]

92. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

93. ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 26 ਸਤੰਬਰ, 2022 ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ[56] ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਸਮੀਖਿਆ) ਦੇ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2022 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਭੇਸ ਬਦਲੇ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਸਨ; ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਰਡਰ

[56]ਆਈ.ਏ. ਨੰਬਰ 3/2022 ਸਮੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਆਈ.ਏ. ਨੰਬਰ 1/2020 ਐਲਪੀਏ 1/2018 ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਆਈ.ਏ. ਨੰਬਰ 10/2022 ਸਮੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਆਈ.ਏ. ਨੰਬਰ 3/2020 ਸੀਏ ਨੰਬਰ 33/2017 ਵਿੱਚ

XLVII ਨਿਯਮ 9, ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਖਾਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਾਰ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ।

94. 27 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2022 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ 2022 ਦੇ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 19748-19749 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ 26 ਸਤੰਬਰ, 2022 ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਇਹਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਹੁਣ ਟਿਕਿਆ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਪੀਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

†ਮੁਕੁੰਦ ਪੀ ਉਨੀ, ਮਾਨਯੋਗ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿਰਲੇਖ। ਐਸੋਸੀਏਟ ਸੰਪਾਦਕ

(ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ: ਸ਼ਾਦਾਨ ਫਰਾਸਤ)

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ